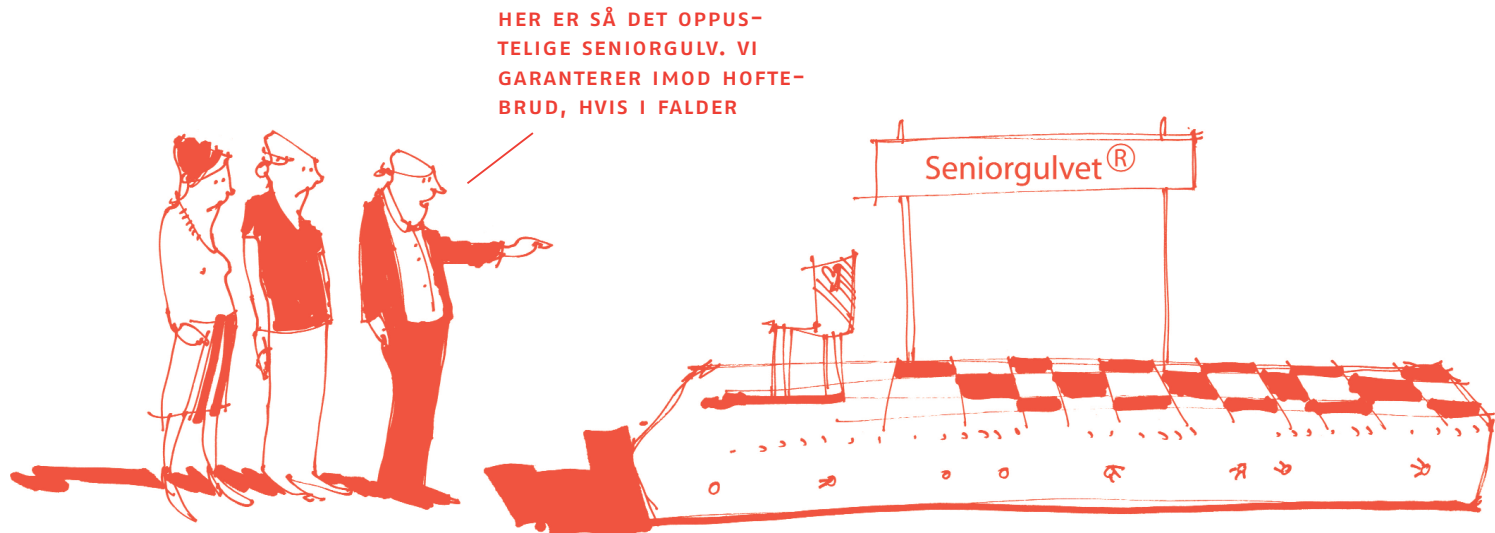

Spidsen: Har ældre mennesker brug for design?

Den svenske designforsker Britt Östlund fortæller her, hvilke erfaringer, man har gjort sig ved et designprojekt om ældre og design i Lund

Ved indledningen til dette projekt om ældre og design fandtes der ikke et designperspektiv på ældreområdet, hverken i litteraturen eller på markedet. Ældre mennesker syntes at være mere eller mindre usynlige i designprocesserne. Ældre menneskers eget perspektiv var fraværende men påvirkedes af formodede behov, som blev afspejlet i forskellige former for tekniske foranstaltninger. Alle syntes at have en forestilling om ældre mennesker, men vældigt få af de ældre mennesker, som i form af samtaler indgik i vores undersøgelse, kunne kende sig selv i disse forestillinger. Det er altså ingen underdrivelse at påstå, at ældrelivet er en diskursiv konstruktion. Ældreforskningen er desuden temmelig normativ og definerer som regel alderdommen som et øget behov for pleje og omsorg.

Det nye ældreliv

Da vi begyndte at sammenligne ældre menneskers vilkår for nogle generatio-

ner siden med vilkårene i dag, blev det klart, hvor anderledes forventningerne til ældrelivet er i dag i forhold til tidligere. - Og erfaringerne tilligemed, naturligvis. Hvad betyder fx den øgede levetid for vores forestillinger om egen aldring? De fleste af os har omkring en tredjedel af voksenlivet tilbage, når vi går på pension. Det giver os mulighed for at planlægge, hvordan vi gerne vil have det, når vi bliver endnu ældre og at reflektere over livets mål og mening. Dette betyder, at vi har mulighed for selv på et tidligt stadie at give udtryk for, hvordan vi gerne vil leve livet, og man kan dernæst senere i tiden teste forskellige løsninger for at se, hvor virksomme og ønskværdige, disse ønsker egentlig er.

Design til ældre

Design forbindes ofte med en stil eller et ydre. I denne sammenhæng skal design forstås som *en funktion*. Det moderne ældreliv bliver et koncept, som ikke bare udtrykker og formgiver men-

neskers krav og behov. Det skaber også en særlig opfattelse af ældre som aktive subjekter i forhold til deres omgivelser. Men funktion skal ikke tolkes som helhedsløsninger. De fleste har ikke noget imod at blive ældre, men bryder sig ikke om det, som de traditionelle ældreprodukter signalerer. Dagens øgede andel af ældre er ikke alene et velfærdstema. Det er også en købestærk gruppe, som søger holdbarhed, kvalitet og elegance, når de investerer fx i et nyt ur, et møbel eller en bil.

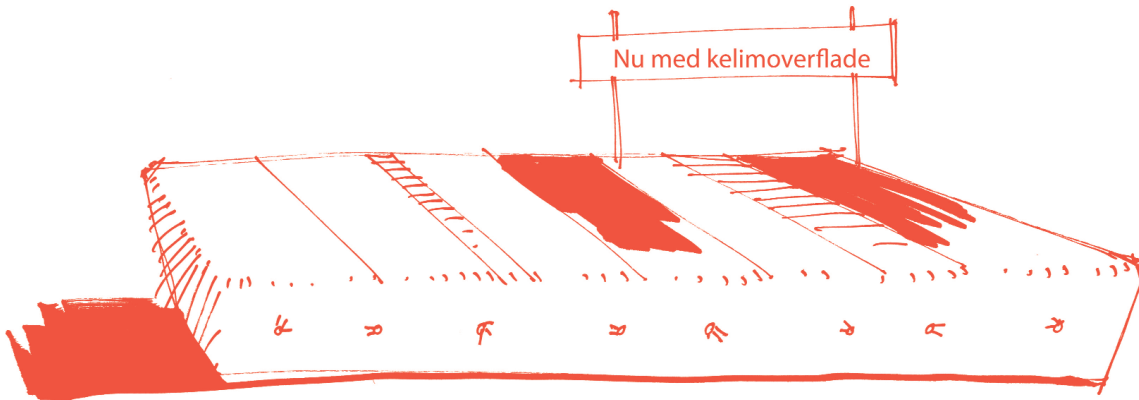
Et af de projekter, som indgår i ældre- og designprogrammet havde til hensigt at undersøge gyldigheden af de billeder af ældre, som styrer designprocessen. Hvad siger ældre mennesker, hvis de selv bliver spurgt? Det viste sig, at adspurgte ældre havde tre prioriteringer. For det første engagerede man sig i de forandringer, man fandt nødvendige, og gerne i form af fælles løsninger. Egen bolig er eksempel på dette. Når ældreboligen ikke findes i ens lokale område, hvad gør man så?

Programmet *äldre och design* blev lanceret i 2003 ved Institutionen för designvetenskaper i Lund. Man ønskede med dette projekt at undgå at forstærke stereotyperne om alderdom som et spørgsmål om udelukkende fysiske og sociale mangler. Læs mere om forfatteren og projektet på www.certec.lth.se/personal/britt.ostlund/

Britt Östlund er docent i rehabiliteringsteknik ved Institutionen för designvetenskaper ved Lunds Universitet, hvor hun har ansvar for ældre og designprogrammet.

britt.ostlund@design.lth.se

For det andet var der et behov for at fordybe sig i sine livserfaringer sammen med andre for at reflektere over disse i fællesskab. En øget livslængde øger omfanget af den fælles erfaringsbank, samtidig med at mulighederne for at nyttiggøre disse erfaringer øges. For det tredje fandtes der et behov for forankring i det område, man bor i. Mange har boet så længe i deres boligområde, at de er blevet en del af historien, mens andre er tilflyttere og gerne vil slå rødder.

Design med ældre mennesker

Resultaterne fra dette projekt videreudvikles nu i form af forskellige slags kommunikationsstøtte og arbejdsformer, som skal understøtte realiseringen af disse prioriteringer. Ældre- og designprogrammet som helhed er blevet udviklet med en profil, som både inkluderer det moderne ældreliv i den tredje alder og livsindholdet hos mennesker med en demenslidelse. Programmet støtter således et paradigmeskift fra et objektorienteret per-

spektiv på design- og teknikutvikling til et mere processuelt perspektiv. Det handler om design *med*, snarere end *for* ældre mennesker.

Britt Östlund
(oversat af Anne Leonora Blaakilde)